Päijät-Hämeen poissaoloihin puuttumisen malli

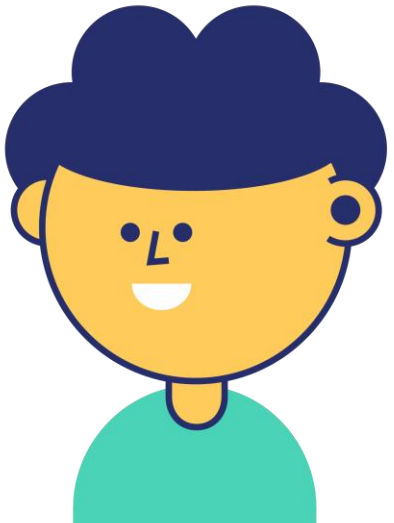
Koulupoissaolojen ennaltaehkäisy, poissaoloihin puuttuminen sekä seuranta

Materiaali koulujen henkilöstötilaisuuteen

Ohjeistus materiaalin käyttöön

- Henkilöstölle tarkoitettu materiaali on jaettu neljään osioon:
  - Poissaoloilmiö
  - Poissaolojen ennaltaehkäisy ja kouluun kiinnittyminen
  - Poissaoloihin puuttuminen
  - Poissaolojen seuranta
- Kaikkea ei tarvitse käydä läpi kerralla. Yhteiset, säännölliset keskustelut ja yhteisistä toimintatavoista sopiminen on tärkeää.
- On tärkeää keskustella ja tiedottaa kouluun kiinnittymisestä ja poissaoloihin puuttumisesta myös oppilaita ja huoltajia.

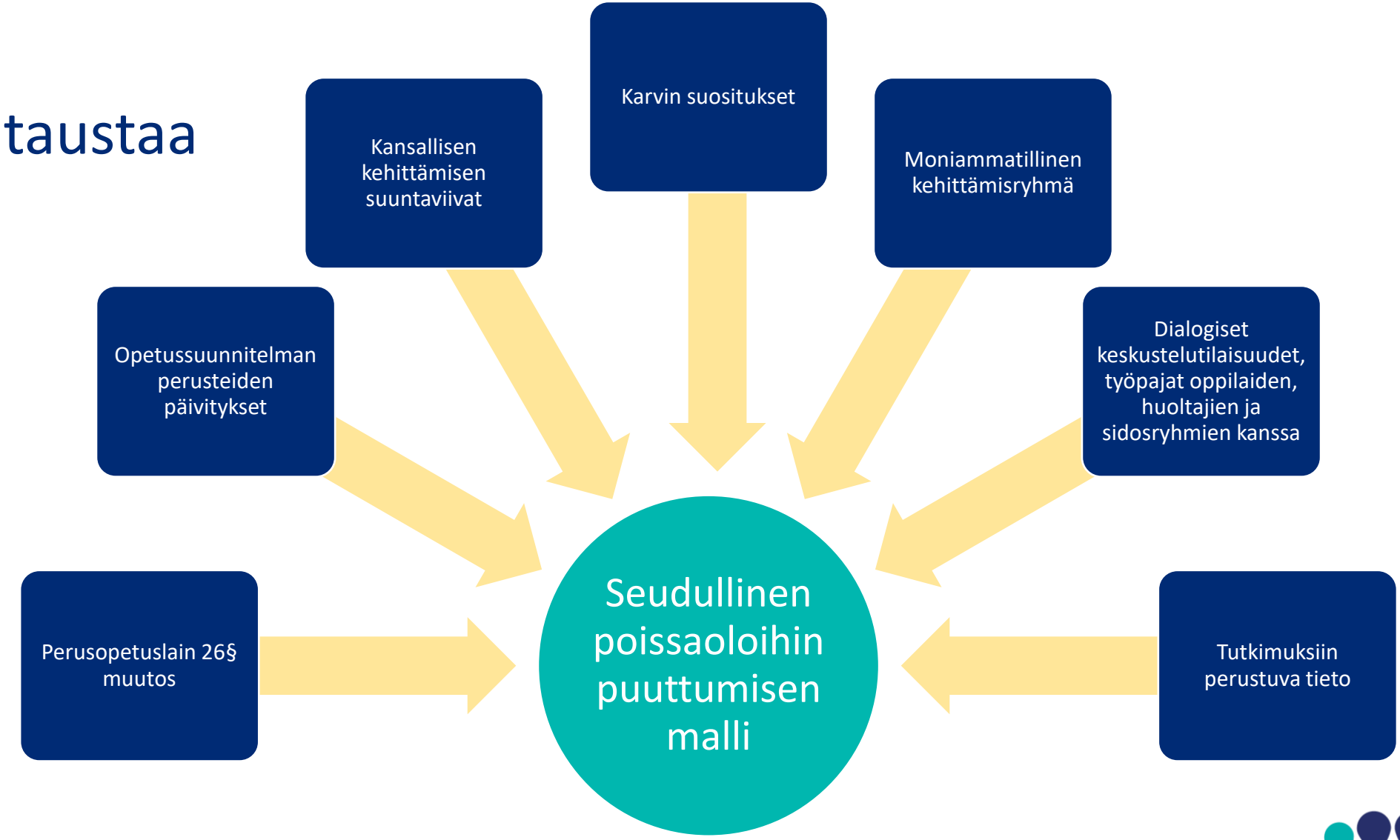
Päijät-Hämeen
sivistyspalveluiden
seudullinen kehittäminen

Päijät-Hämeen poissaoloihin puuttumisen mallin taustaa

- Sitouttava kouluyhteistyö (SKY) –hankkeessa (2021-2024) kehitettiin ja pilotoitiin seudullinen poissaoloihin puuttumisen malli päijäthämäläisiin peruskouluihin. Malli otettiin käyttöön peruskouluissa elokuussa 2023.
- Mallin kehittämisessä oli mukana hankkeen moniammatillinen kehittämisryhmä. Ideoita ja ajatuksia kerättiin myös erilaisin dialogisin keskustelutilaisuuksin koulujen henkilökunnalta, yhteistyökumppaneilta, oppilailta ja huoltajilta.
- Elokuussa 2023 voimaantullut perusopetuslain muutos (26§) velvoittaa jatkossa opetuksen järjestäjiä ennaltaehkäisemään ja seuramaan oppilaiden poissaoloja sekä puuttumaan niihin suunnitelmallisesti.
- Päijät-Hämeen poissaoloihin puuttumisen malli ja tukimateriaali löytyvät: Päijät-Hämeen poissaoloihin puuttumisen malli (peda.net) Malli on päivitetty kesäkuussa 2025 oppimisen tuen uudistuksen vuoksi.

Päijät-Hämeen sivistyspalveluiden seudullinen kehittäminen

Mallin taustaa

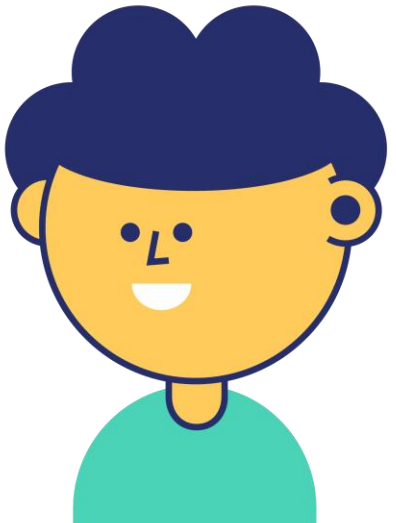
Malli on kirjattu opetuksen järjestäjien ja hyvinvointialueen opiskeluhuoltosuunnitelmiin

Päijät-Hämeen sivistyspalveluiden seudullinen kehittäminen

Yleistä Päijät-Hämeen poissaoloihin puuttumisen mallista

- Kaikki poissaolot ovat poissaoloa opetuksesta ja sosiaalisista tilanteista koulussa.
- Malli toimii toimintasuunnitelmana ja selkänojana arjessa, kun poissaolot otetaan puheeksi mahdollisimman varhain ja oikea-aikaisesti.
- Kouluun kiinnittymisen osatekijät ja varhainen puuttuminen toimivat kivijalkana koko mallille.
- Tukemalla kouluun kiinnittymistä ja läsnäoloa, seuraamalla ja puuttumalla poissaoloihin suunnitelmallisesti voidaan ennaltaehkäistä poissaolokierteiden syntyminen.
- Keskeistä on kunnioittava ja läsnäoleva kohtaaminen, koulun kohtaavaan toimintakulttuuriin panostaminen tukee oppilaiden kouluun kiinnittymistä.
- Monialainen yhteistyön ja konsultatiivisuuden tärkeys, älä jää yksin!

Päijät-Hämeen sivistyspalveluiden seudullinen kehittäminen

PÄIJÄT-HÄMEEN POISSAOLOIHIN PUUTTUMISEN MALLI

Yhteistyö kunnan, 3. sektorin ja hyvinvointialueen toimijoiden kanssa

Poissaolo-määrien seuranta neljännes-vuosittain.

Lisätietoa klikkaamalla!

HUOLI PUHEEKSI
Varhainen puuttuminen

- Opettajalla on lain mukainen velvoite puuttua poissaoloihin.
- Luvattomiin/selvittämättömiin poissaoloihin tulee puuttua välittömästi.
- Luokanopettaja/-valvoja keskustelee oppilaan kanssa ja on tarvittaessa yhteydessä huoltajiin.

YLI 30 POISSAOLOTUNTIA
Kohdennetut toimet

- Yhteydenotto oppilaaseen ja huoltajaan.
- Koulun tukitoimet mietitään.
- Konsultoidaan koulun opiskeluhuolto-palveluita ja/tai koulun ulkopuolisia tahoja.
- Tarvittaessa yksilökohtainen opiskelu-huoltotyö esim. monialainen asiantuntija-ryhmä. Sovitaan tukitoimista ja seurannasta.
- Vastuuhenkilö on luokanopettaja/-valvoja.

YLI 50 POISSAOLOTUNTIA
Kohdennetut toimet

- Koulun tukitoimet mietitään ja niitä arvioidaan säännöllisesti.
- Taustasyiden selvittäminen yhteistyössä opiskeluhuoltopalveluiden kanssa.
- Koulun ulkopuolisten tahojen konsultaatio ja yhteistyö.
- Vastuuhenkilö luokanopettaja/-valvoja.

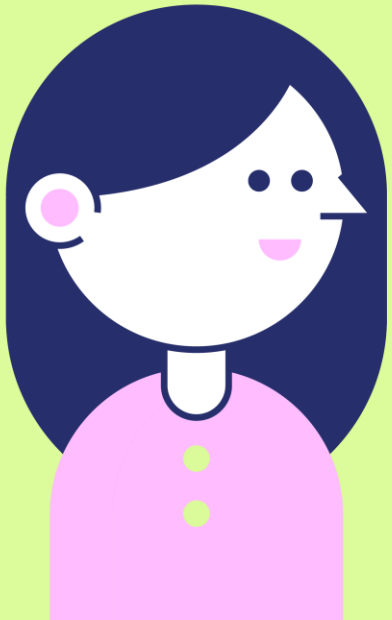
YLI 70 POISSAOLOTUNTIA
Vahva tuki

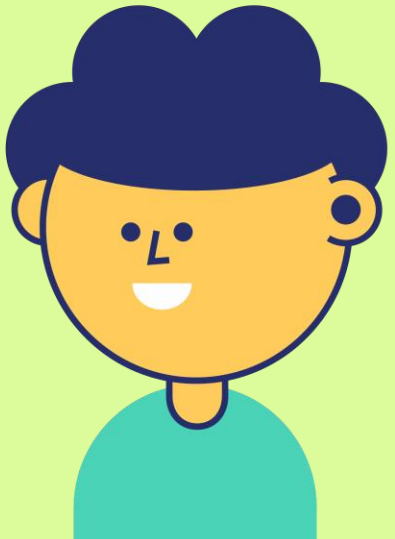
- Koulun tukitoimet mietitään ja niitä arvioidaan säännöllisesti. Tiivis yhteistyö koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.
- Koordinoitu, monialainen yhteistyö. Yhdessä sovitut tavoitteet, toimenpiteet ja seuranta.
- Tiivis ja säännöllinen yhteydenpito oppilaan ja huoltajien kanssa.
- Vastuuhenkilö sovittu monialaisen asiantuntijaryhmän tapaamisessa, usein luokanopettaja/-valvoja/ erityisopettaja.

KIINNITTYMISEN TUKEMINEN – YHTEISÖLLISEN OPISKELUHUOLLON KEINOIN LISÄTÄÄN OPPILAIDEN HYVINVOINTIA KOULUYHTEISÖSSÄ

- Poissaolojen säännöllinen seuranta
- Kodin ja koulun yhteistyö
- Osallisuus ja vaikuttaminen
- Oppilaan ja koulun aikuisten suhteet
- Oppimisen ja koulunkäynnin tuki
- Turvallinen ryhmä ja kaverit
- Tunne- ja vuoro-vaikutustaitojen vahvistaminen
- Monialainen yhteistyö
- Tietoisuuden lisääminen ja tiedottaminen

Koulupoissaolot
–
Mitä taustalla voi olla?

Poissaolo on aina poissaoloa opetuksesta ja sosiaalisista suhteista

- Poissaolot ovat luvallisia ja luvattomia
- Poissaolot voivat olla oppilas-, huoltaja- tai koululähtöisiä
- Taustasyyt ovat moninaisia ja monikerroksia: yksinäisyys, ahdistus, uupumus, kiusaaminen, ongelmat opettajien kanssa, oppimisvaikeudet, vanhempien mielenterveys- ja päihdeongelmat, tunnesäätelyn haasteet, riittämätön tuki koulussa…
- Poissaolot ovat haaste, jos:
    - Kouluun on vaikea palata viikonloppujen ja lomien jälkeen
    - Aamuisin on hankaluuksia kotona
    - Oppilaalla on somaattisia oireita, itkuisuutta, vetäytyneisyyttä
    - Tietyille oppitunneille ja/tai ruokailuun on hankala mennä
    - Vaikeus olla erossa vanhemmista

Päijät-Hämeen sivistyspalveluiden seudullinen kehittäminen

Masennus Sosiaalisten tilanteiden pelko Eroahdistus Esiintymisjännitys
Fyysiset oireet Kiinnostumattomuus koulusta Aggressiivisuus
Ongelmat koulukaverien kanssa Neuropsykiatriset haasteet Uupumus
Tunnesäätelyn haasteet Stressi Vanhemman päihde- ja/tai mielenterveysongelma
Vastenmielisyys tiettyä koulua kohtaan Perheen vuorovaikutus Yksinäisyys
Ahdistus Pelot Ongelmat vanhempien kanssa Oppimisvaikeudet
Kiusatuksi tuleminen Ongelmat opettajien kanssa Somaattinen sairaus
Päihdeongelma Riittämätön tuki koulussa Motivaation puute
Muu mielenkiintoisempi tekeminen Vanhemman asenne koulunkäyntiin
Toivottomuus Negatiivinen minäkuva Heikot sosiaaliset taidot
Koulun toimintakulttuuri Sosiaalinen eristäytyneisyys Kriisi
Heikot ongelmanratkaisutaidot
Kodin ja koulun yhteistyön puute
Liiallinen kuormitus Heikot sosiaaliset taidot
”Näkymättömyys” koulussa

Miksi?

Miksi poissaoloihin tulee puuttua?

Lyhyen aikavälin vaikutukset

- Oppimistulokset
- Mielenterveyshaasteet
- Sosiaaliset suhteet
- Päihteet

Pitkän aikavälin vaikutukset

- Haasteet jatko-opinnoissa, keskeytykset
- Työttömyys
- Mielenterveyden haasteet
- Päihteet

(Gubbels, van der Put & Assink 2019)

Riskitekijät

Yksilö

Oppimisvaikeudet

Ahdistuneisuus

Mielialaoireet

Puutteet tunnesäätelyssä

Taipumus negatiiviseen ajatteluun

Perhe

Vanhempien mielenterveys- ja/tai päihdeongelmat

Ylisuojelevat vanhemmat

Perhedynamiikan ongelmat

Sosioekonominen tausta

Koulu

Oppilas - opettajasuhde

Yksinäisyys

Kiusaaminen

Huono kouluilmapiiri

Vähäinen koulun ja kodin yhteistyö

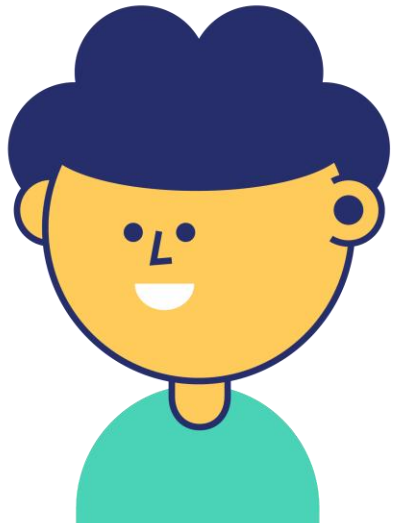
Yhteiskunta

Palveluiden saatavuus

Tuen saatavuuden alueelliset erot

Sosiaalinen eriarvoisuus

Asuinalueen vaikutus

Päijät-Hämeen sivistyspalveluiden seudullinen kehittäminen

(Heyne, Gren-Landell ym. 2019)

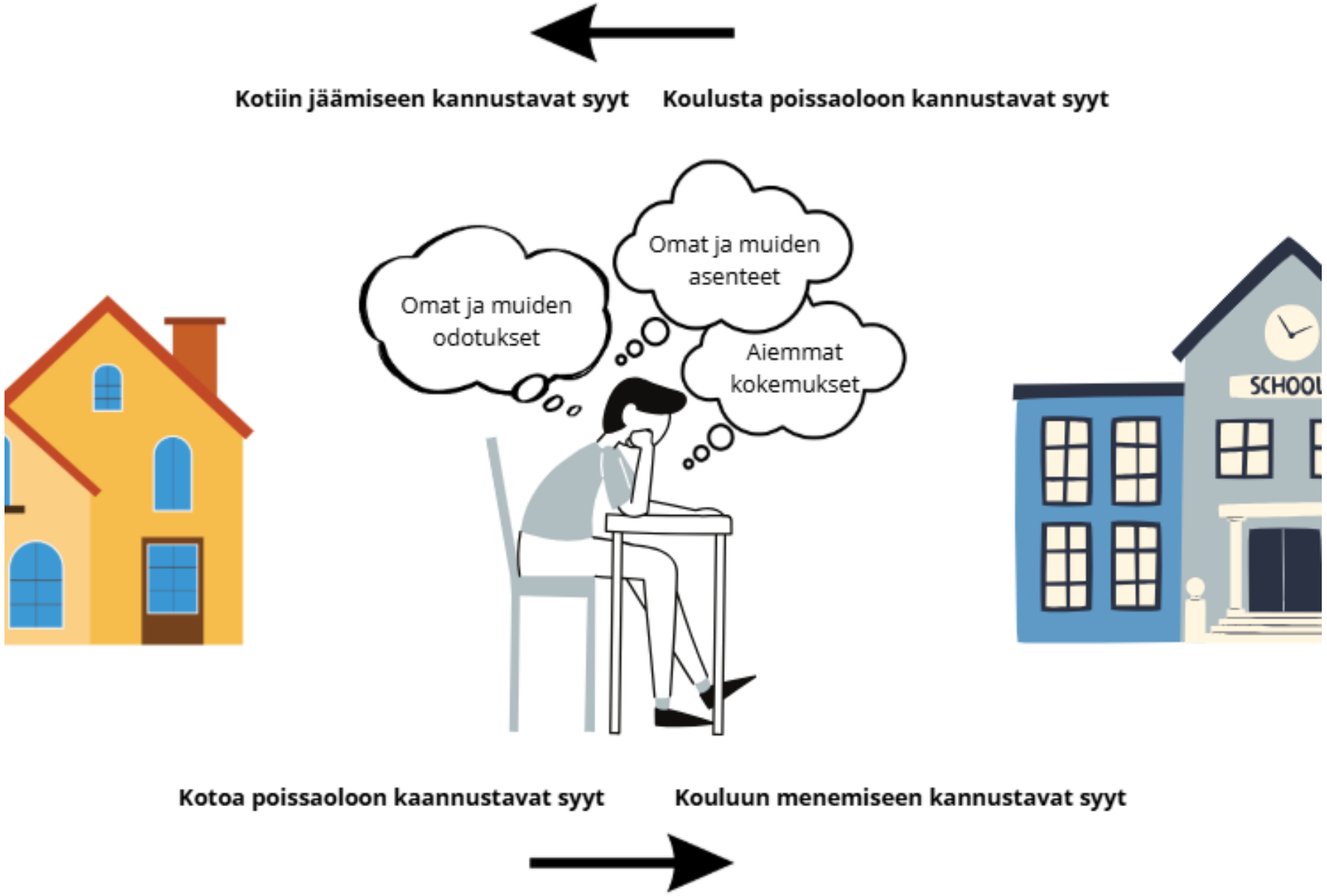
Poissaolojen ensimerkkien tunnistaminen ja ylläpitävien tekijöiden vähentäminen

- Ensimerkit näkyvät usein kotona → siksi huoltajien tietoisuutta poissaoloista on lisättävä ja rakennettava yhteistyötä niin, että puheeksiotto on mahdollisimman helppoa.
- Ensimerkit tunnistamalla voidaan ennaltaehkäistä kasaantuvia haasteita ja orastava poissaolokierre.
- Keskeistä, että poissaoloa ylläpitäviä tekijöitä vähennetään ja tuetaan koulun pitovoimaa eli kiinnitetään erityistä huomiota tekijöihin, jotka kannustavat koulunkäyntiin ja tukevat pieniäkin onnistumisia.

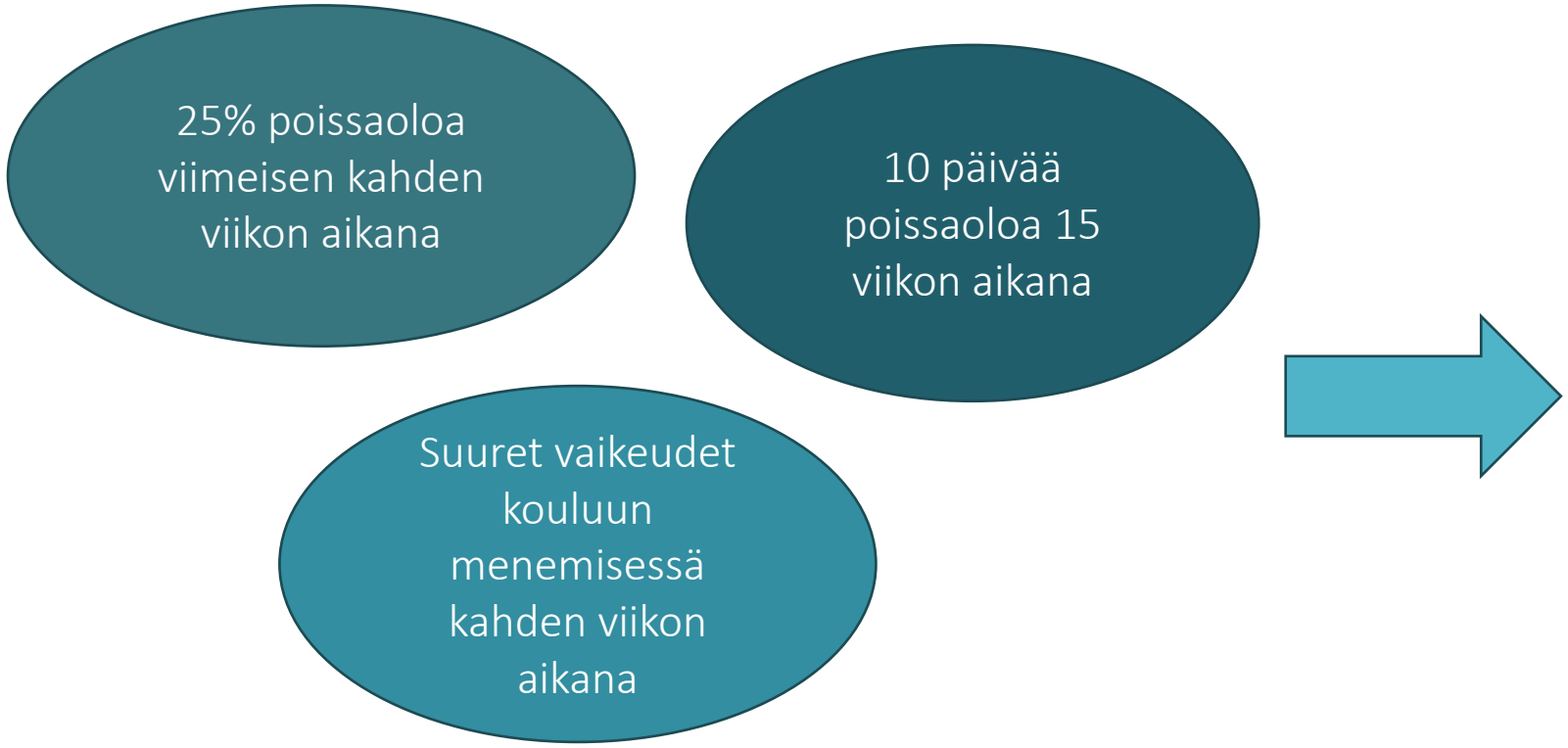
Päijät-Hämeen
sivistyspalveluiden
seudullinen kehittäminen

Poissaolo on oire

- Altistavat tekijät
- Kiihdyttävät tekijät
- Ylläpitävät tekijät

Huolestuttava poissaolo?

Löytyykö kaavaa poissaoloille?

- Viikonloppujen/lomien jälkeen
- Tietyt päivät
- Aamu- iltapäivät

(Kearney 2006)

Koulukäynnin ongelmia ennakoivia hälytysmerkkejä

Useita luvattomia poissaoloja tai myöhästelyä.

Vaikeus palata kouluun loman tai sairauden jälkeen.

Poissaoloja erityisesti sellaisina päivinä, jolloin on koe, esitelmä tai tietyn aineen oppitunti.

Lisääntyneet käynnit kouluterveydenhoitajan luona.

Lisääntyneet psykosomaattiset oireet mm. päänsärky, vatsakipu.

Jatkuva yhteydenpito kotiin koulupäivän aikana.

Päijät-Hämeen sivistyspalveluiden seudullinen kehittäminen

Lähde: Kouluakäymättömät oppilaat –pieni opas koulunkäynnin tueksi

Menee kouluun painostettuna ja/tai yrittää saada luvan jäädä kotiin.

Toistuvaa hankaluutta kouluun lähtemisessä.

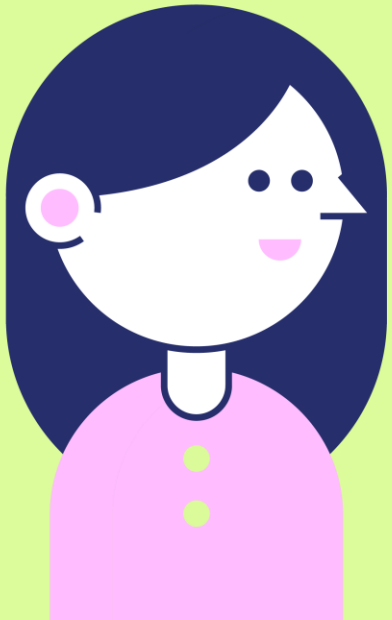
Myöhästelyn lisääntyminen

Poissaoloja yksittäisiltä tunneilta

Poissaolot ja läsnäolot vaihtelevat jaksottain

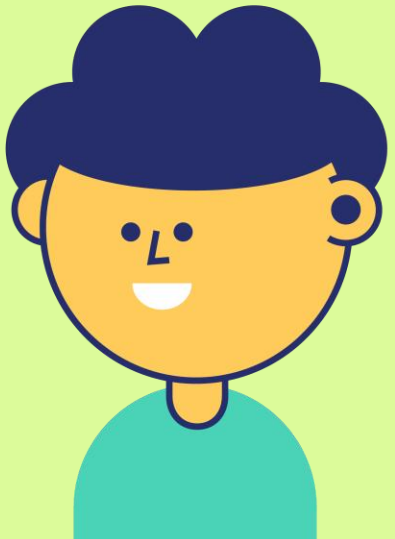
Jatkuvampia poissaolo-jaksoja

Ei tule kouluun

Poissaolojen lisääntyminen prosessina

(Kearney 2018)

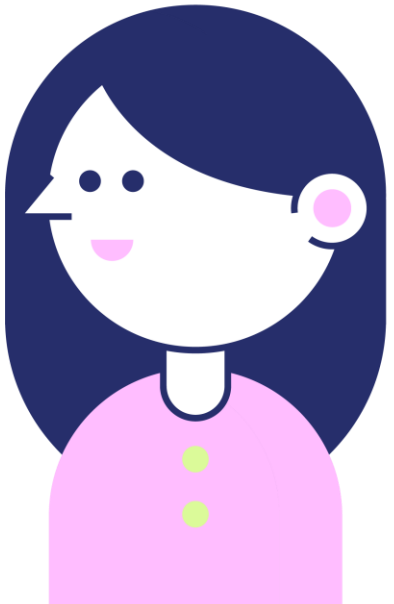
Miksi kouluun on vaikea mennä?

Tarve välttää kouluun liittyviä kielteisiä tunnetiloja tai tilanteita tai oppilaan yleisesti ahdistunut/masentunut olo

Tarve välttää epämiellyttäviä sosiaalisia- ja/tai arviointitilanteita

Tarve hakea huomiota läheisiltä

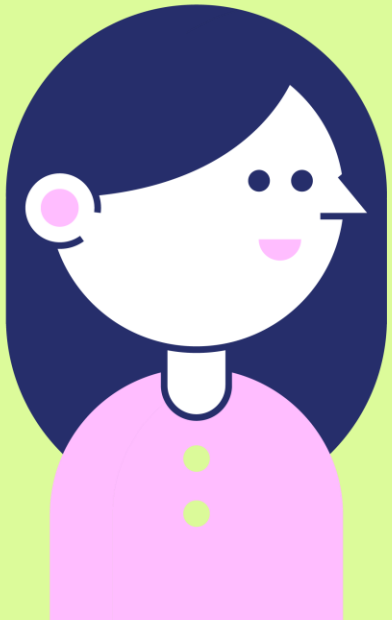
Tarve hakea tuntuvasti palkitsevia tilanteita koulun ulkopuolelta

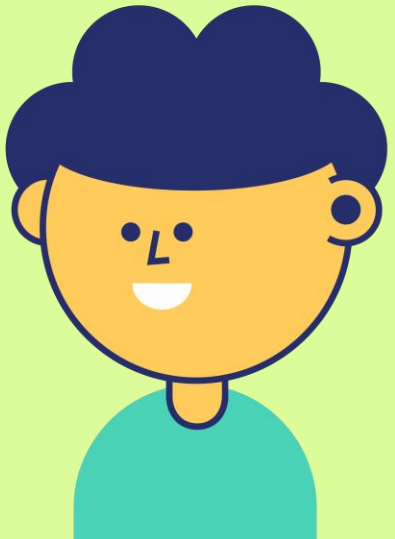

Päijät-Hämeen sivistyspalveluiden seudullinen kehittäminen

Lähde: Kouluakäymättömät oppilaat – pieni opas koulunkäynnin tueksi

Poissaoloihin puuttumisen malli – kouluun kiinnittyminen, ennaltaehkäisy

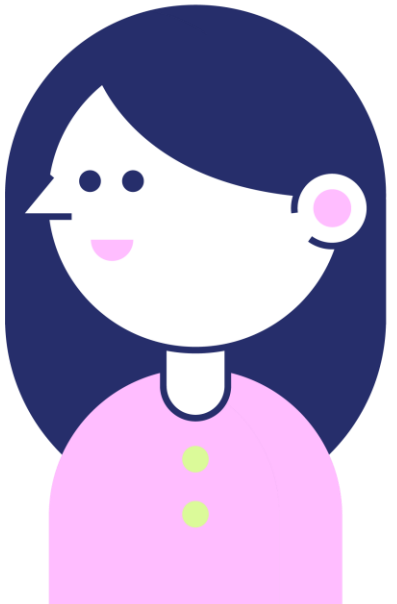

Kouluun kiinnittymisen tukeminen

Yhteisöllinen opiskeluhuolto toimii ennaltaehkäisevän tason perustana ja on kaikkien koulussa toimivien vastuulla.

- Sitouttavan kouluyhteisötyön mallissa painopiste on kouluun kiinnittymisen ja läsnäolon tukemisessa, varhaisessa puuttumisessa sekä koko kouluyhteisön myönteisessä toimintakulttuurissa.
- Kyseessä on näkökulman muutos siitä, että huomioidaan oppilaan koululäsnäolo myönteisesti, jolloin poissaoloja voidaan ennaltaehkäistä.
    - ➢ Mikä pitää oppilaan kiinni koulussa ja mikä toisaalta työntää pois koulusta?
- Jokaisessa osatekijässä nostetaan ensin esiin OPS:n lisäkirjausten mukainen kysymys. Tämän jälkeen oikealla puolella näkyvät kehittämisprosessin tuottamat nostot. Vasemmalla kuvataan oppilaiden näkökulma ko. osatekijään, silloin kun se toteutuu kouluarjessa.

Päijät-Hämeen sivistyspalveluiden seudullinen kehittäminen

Kouluun kiinnittymisen ulottuvuudet

Toiminnallinen kiinnittyminen

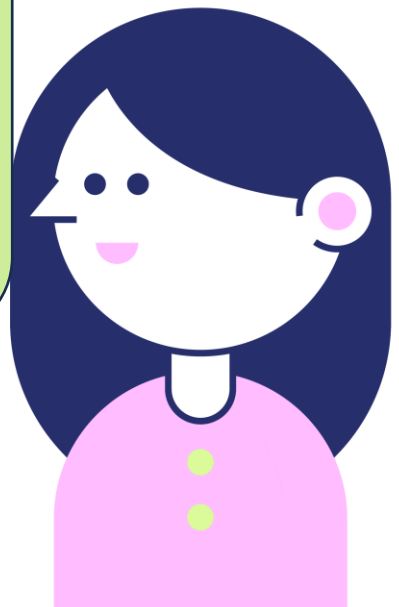
- Aktiivinen osallistuminen koulunkäyntiin
- Koulun sääntöihin ja normeihin sitoutuminen
- Tarkkaavaisuus ja sinnikkyys sekä oppimiseen panostaminen

Tunneperäinen kiinnittyminen

- Koulua ja oppimista kohtaan koetut tunteet
- Kokemus kuulumisesta luokka- ja kouluympäristöön
- Kokemukset saadusta tuesta

Kognitiivinen kiinnittyminen

- Panostus oppimiseen ja käytetyt itsesäätelykeinot
- Käsitys koulun merkityksestä
- Uuden tiedon yhdistäminen aiempaan tietoon, ponnistelun ja huomion tietoinen säätely

Päijät-Hämeen sivistyspalveluiden seudullinen kehittäminen

(mukaillen Pöysä, 2020; Virtanen & Pelkonen, 2023)

Merkityksellisiä tekijöitä kouluun kiinnittymisen vahvistamisessa ovat tutkimusten mukaan

- hyvä opettaja-oppilassuhde
- myönteiset vertaissuhteet
- koulutehtävissä onnistumiset
- kotoa saatava tuki koulunkäynnille.

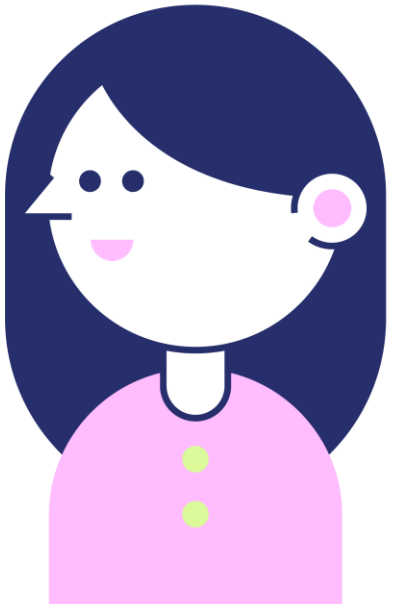
(Ulmanen 2017)

Päijät-Hämeen
sivistyspalveluiden
seudullinen kehittäminen

Kouluun kiinnittymisen tukeminen

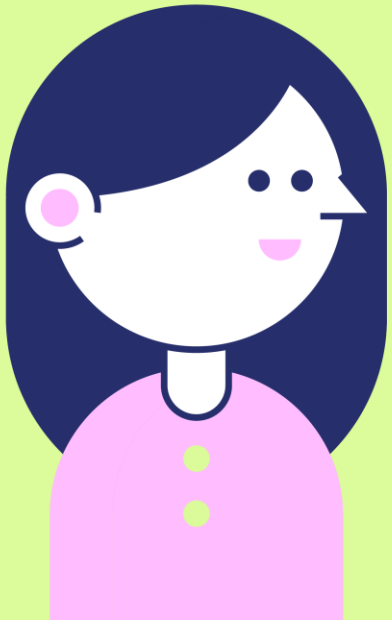
Kaikissa ennaltaehkäisevän tason osatekijöissä keskeistä on kunnioittava ja läsnäoleva kohtaaminen.

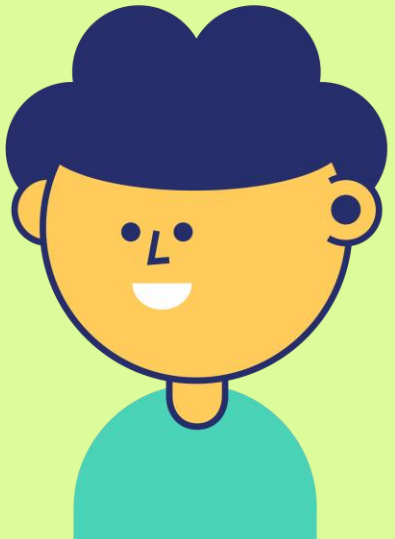
- Kouluun kiinnittymisen kivijalassa tuotu näkyväksi kaikki se hyvä ja oppilasta kouluun kiinnittävä työ, jota kouluilla jo tehdään. Kaikki osatekijät ovat yhtä tärkeitä.
- Siirtovaikutus: vahvistamalla suunnitelmallisesti tiettyä osatekijää tulemme samalla vahvistaneeksi myös muita osatekijöitä.
- Esimerkiksi kun opettaja päättää tietoisesti alkaa vahvistaa tunne- ja vuorovaikutustaitoja omien opetusryhmiensä kanssa niin:
  - Oppilaiden ja koulun aikuisten suhteet vahvistuvat.
  - Huolen puheeksiotto sekä kodin ja koulun yhteistyö helpottuvat.
  - Oppilaiden kaverisuhteet ja luokkien ryhmädynamiikka vahvistuvat.
  - Oppilaiden kognitiiviset taidot kehittyvät (erityisesti läsnäoloharjoitusten kautta)
  - Opettajien oma valmius vastata oppilaiden tarpeisiin kärsivällisesti paranee sekä luokanhallintataidot vahvistuvat. *(Terve oppiva mieli, 2016).*

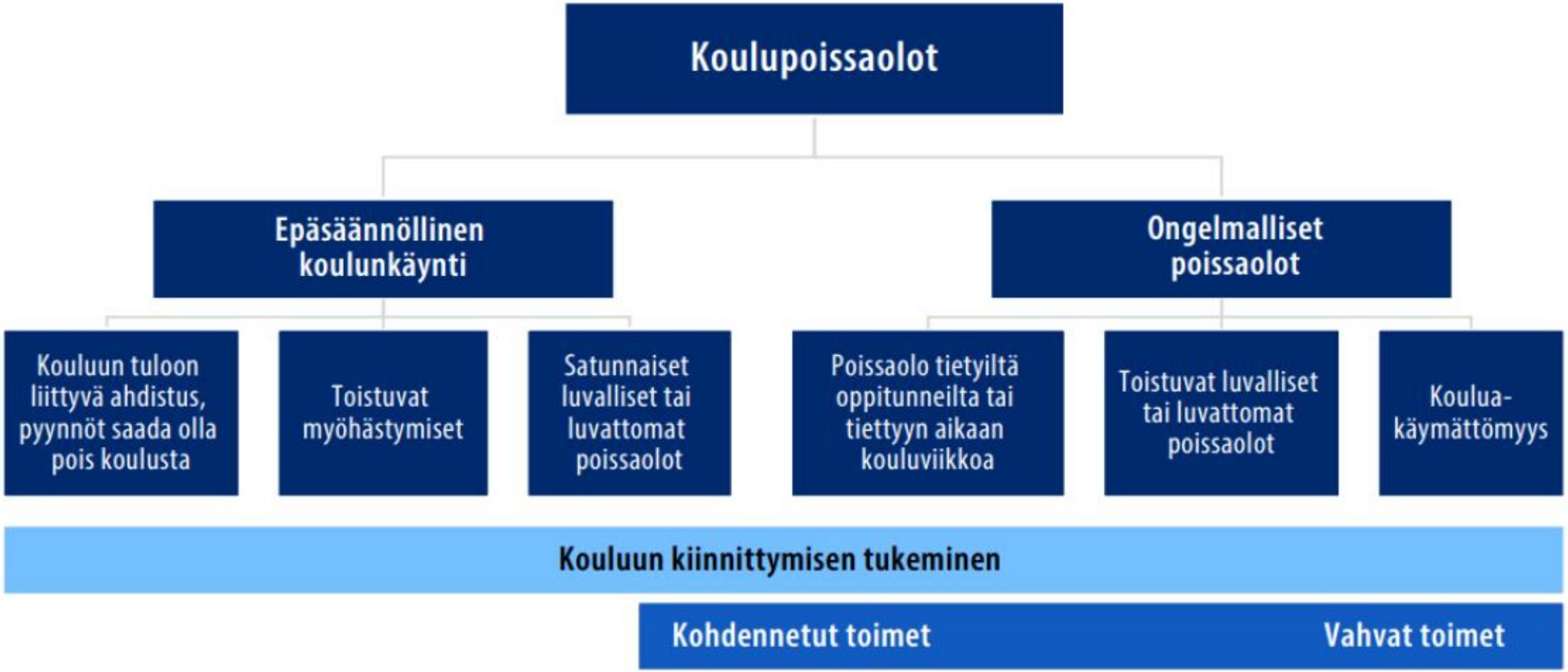
Päijät-Hämeen sivistyspalveluiden seudullinen kehittäminen

Poissaoloihin puuttumisen malli – varhainen puuttuminen, kohdennetut toimet ja vahva tuki

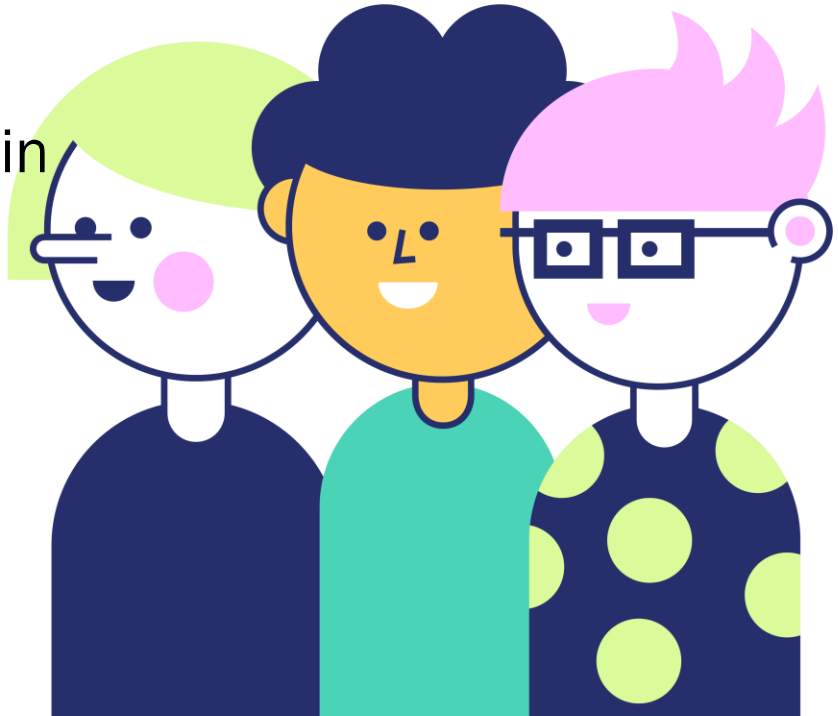
Jäsennys käsitteistä

Markkanen 2023

Poissaoloihin puuttuminen

- Mallissa tasot:
  Varhainen puuttuminen – Huoli puheeksi
  Kohdennetut toimet – 30—50 tuntia
  Vahva tuki – yli 70 tuntia
- Mallin tavoitteena on puuttua kaikkiin poissaoloihin, ei ainoastaan ongelmallisiin poissaoloihin.
- Koulupoissaolojen tunnistaminen ja niihin puuttuminen varhaisessa vaiheessa on ensiarvoisen tärkeää, sillä usein kyse on asteittain kehittyvästä ongelmasta.
- Tuntirajat tulevat kansallisen kehittämisen suosituksista, mitkä pohjautuvat tutkittuun tietoon.

Päijät-Hämeen
sivistyspalveluiden
seudullinen kehittäminen

Miksi poissaoloihin reagoiminen on tärkeää?

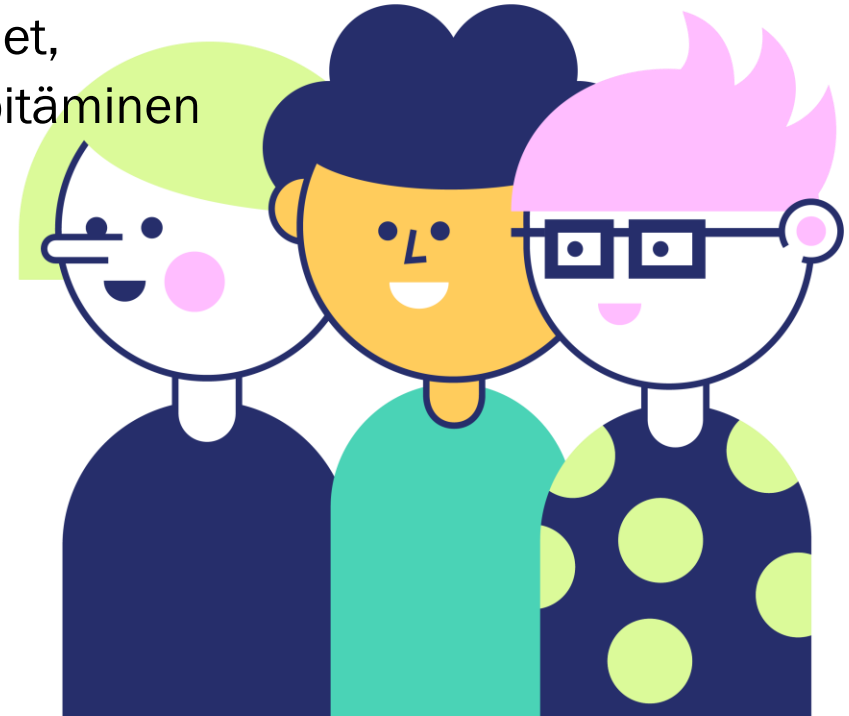
- Suurin osa poissaoloista liittyy sairastamiseen ja arkisiin tilanteisiin. Joskus koulunkäyntiin voi kuitenkin liittyä haasteita ja poissaoloja alkaa kertyä jostain muusta syystä.
- Jos lapsi on usein poissa koulusta, kynnys kouluun tulemiselle voi kasvaa.
- Poissaolojen seurauksena oppimiseen voi syntyä aukkoja, mikä voi lisätä koulustressiä ja vaikeuttaa oppimista.
- Poissaoleva jää helposti ulos kaveriporukoista ja voi kokea ulkopuolisuutta.
- Vaikka kouluuntulo voi joskus tuntua vaikealta, kotiin jääminen ei ratkaise tilannetta, vaan voi laukaista poissaolokierteen.
- Poissaolot voivat kertoa oppilaan jostain muista pulmista esim. ahdistus tai motivaation puute. Oikea-aikainen, monialainen yhteistyö on tärkeää (esim. koti, koulu, opiskeluhuoltopalvelut).

Päijät-Hämeen sivistyspalveluiden seudullinen kehittäminen

Poissaoloihin puuttuminen

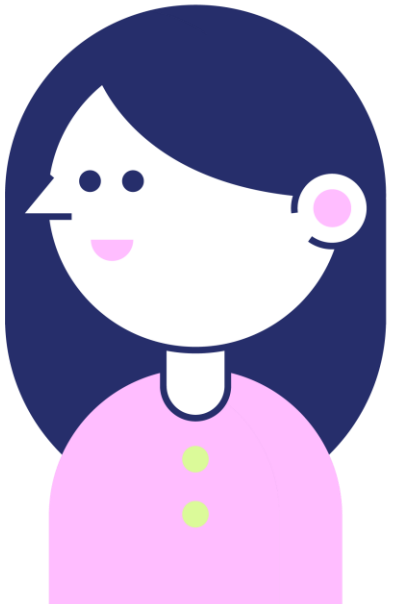
- Konsultaation tärkeys – älä jää yksin huolen kanssa! Monialaisen yhteistyön tärkeys
- Oppilaan tilanteen kokonaisvaltainen kartoittaminen – esim. keskustellen, monialainen asiantuntijaryhmä, erilaiset lomakkeistot, käyttäytymisen havainnointi, lääketieteelliset tutkimukset, verkoston tiedot
- Kokonaistilanteen jäsentäminen - Ylläpitävät tekijät, keskeiset ongelmat, vahvuudet ja mikä toimii
- Suunnitelman tekeminen – mm. tavoitteet, vastuuhenkilöt/roolit; pienet, saavutettavat tavoitteet, säännöllinen aktiivinen seuranta, toivon ylläpitäminen
- Yhteyden ylläpitäminen oppilaaseen, huoltajiin ja yhteistyötahoihin
- Huomio onnistumisiin
- Kiusaamisen loppuminen on ehto kouluun paluulle!

Päijät-Hämeen sivistyspalveluiden seudullinen kehittäminen

Koulunkäyntikyvyn arviointiseula

- Hyvä työväline, kun haluaa jäsentää huolta oppilaan tilanteesta.
- Anonyymi ja sähköinen
- Arvioi eri osa-alueita:
  - Vuorovaikutus
  - Fyysinen ja psyykkinen opiskeluympäristö
  - Elintavat ja elämäntilanne
  - Koulunkäynti
  - Opiskelutaidot
  - Koulunkäynnin tuki ja hyvinvointi
- Linkki arviointiseulaan mm. mallin portaalla 30 h – kohdennetut toimet
  Koulunkäyntikyvyn arviointiseula (toimintakykyarvio.fi)

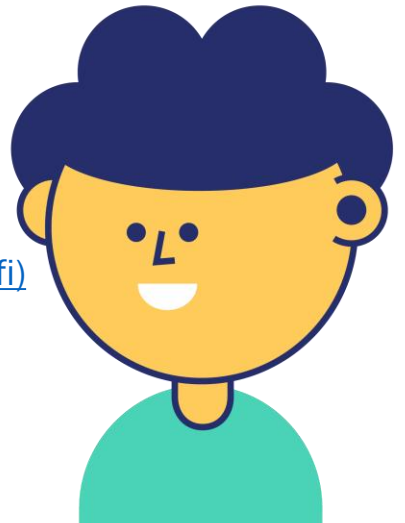

Päijät-Hämeen
sivistyspalveluiden
seudullinen kehittäminen

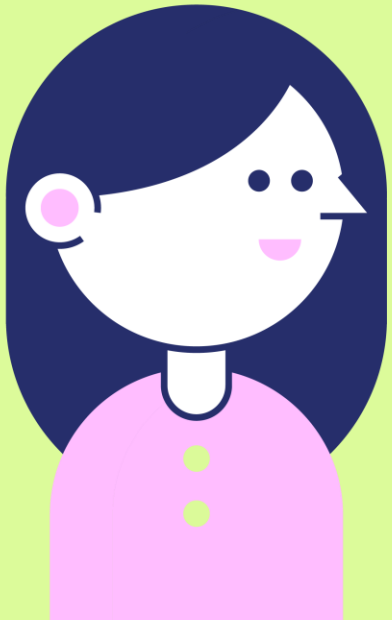
Koulupoissaolojen oireet ja syyt (ISAP)

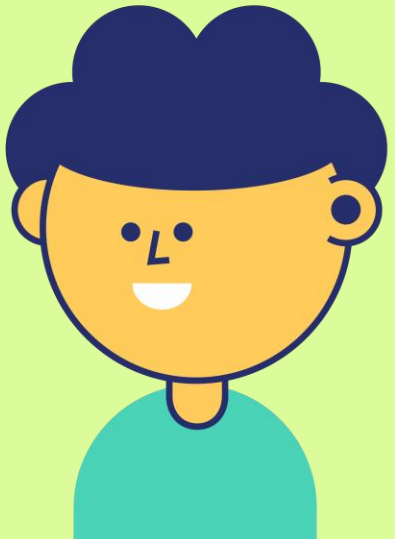
- Kysely on tarkoitettu 11-18 –vuotiaille lapsille/nuorille
- Sähköinen kysely – laskee automaattisesti oirepisteet ja niiden vaikutuksen poissaoloon.
- Kartoitusta voi käyttää jo siinä vaiheessa, kun huoli lisääntyneistä poissaoloista herää.
- Vaikka lomakkeen käyttöä ei ole rajoitettu tietyn ammattiryhmän käyttöön, kannattaa kunnassa/koulussa sopia yhteisesti, missä vaiheessa ISAP-kartoitusta käytetään ja kenen työkaluksi se parhaiten sopii. Suositus on, että näitä kartoituslomakkeita käyttävät opiskeluhuoltopalveluiden tai sote -alan ammattilaiset.
- Kartoitus koostuu lomakkeen ensimmäisen sivun yleisistä kysymyksistä (eivät vaikuta oirepisteisiin) sekä 48 väittämästä.
    - Jokaisen väittämän kohdalla oppilas merkitsee ensin, kuinka hyvin väittämä sopii häneen ja toiseksi, miten paljon ko. asia vaikuttaa koulusta poissaoloon. Kartoitus ryhmittelee poissaolojen taustalla olevat syytekijät kolmeentoista luokkaan.
- Oma kysely on myös huoltajille
- Oppilaiden kysely (mallissa portaalta 50 h – kohdennetut toimet): ISAP_kysely.pdf (koulukunnossa.fi)
- Huoltajien kysely (mallissa portaalla 50 h – kohdennetut toimet): ISAP-Vanhemmat.pdf (koulupoissaolo.fi)

Päijät-Hämeen sivistyspalveluiden seudullinen kehittäminen

Poissaolojen seuranta

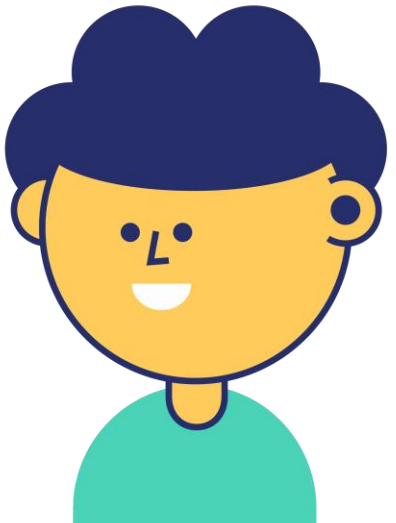

Poissaolojen seuranta

- Poissaoloja tulee seurata säännöllisesti ja suunnitelmallisesti, jotta muutoksia lapsen voinnissa tai mahdollinen tuen tarve voidaan huomata riittävän varhain.
- Poissaolojen systemaattinen seuranta on jo itsessään toimenpide, jolla voidaan ehkäistä poissaolojen syntymistä ja lisääntymistä.
- Systemaattista poissaolojen seuraamista tulisi tehdä niin yksilö kuin yhteisötasolla.
- On tärkeää, että poissaoloihin puututaan syystä riippumatta, koska myös luvalliset poissaolot voivat lisääntyessään tulla ongelmallisiksi ja oppilas voi tarvita lisätukea saadakseen kiinni säännöllisestä koulunkäynnistä.

(Sergejeff toim. 2023)

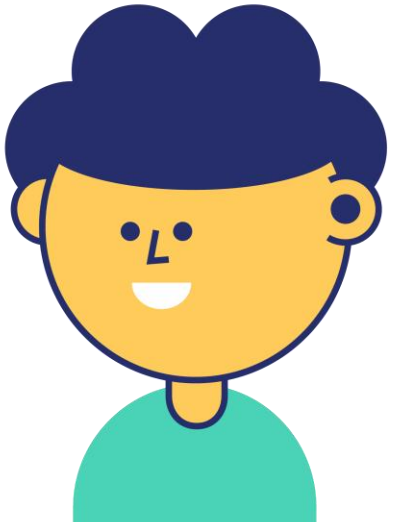

Päijät-Hämeen sivistyspalveluiden seudullinen kehittäminen

Poissaololuokitus	Luokituksen selitys
Terveydellisiin syihin liittyvä poissaolo	Oppilas on fyysisesti poissa koulusta (sairaana, fyysiseen ja/tai psyykkiseen terveydenhoitoon liittyvä tapahtuma/vastaanottokäynti esim. hammaslääkäri, terapia, leikkaus) tai hänet on vapautettu tilapäisesti oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä (POL 20 h §). Kirjauksen voi tehdä huoltaja tai opettaja huoltajan ilmoituksen perusteella.
Ennalta anottu vapaa	Huoltajan ennalta anoma vapaa, myös yksittäiset oppitunnit ja koulupäivät (lomamatka, harrastukseen liittyvä poissaolo, etävanhemmalla). Opettaja kirjaa poissaolon huoltajan ilmoittaman tiedon/anomuksen perusteella.
Muu selvitetty poissaolo	Käytetään vain niissä tapauksissa, kun poissaolo ei kuulu mihinkään muuhun kategoriaan (esim. POL36§, omaehtoinen karanteeni, odottamaton perhetilanne). Huoltajan tai opettajan kirjaus.
Luvaton poissaolo, selvitetty	Huoltajan tai opettajan selvittämä luvattomaksi luokiteltu poissaolo (pinnaus tai yli oppitunnin kestävä myöhästyminen).
Selvittämätön poissaolo	Koululla ei ole tietoa miksi lapsi on poissa. Poissaolo voidaan opettajan tai huoltajan toimesta selvittää ja merkinnän luokkaa muuttaa.
Muu koulutyö, läsnä	Lapsi on fyysisesti koulussa, mutta luvallisesti poissa oppitunnilta (opiskeluhuollon palveluissa, oppilaskunnan tehtävissä, opolla tms.) EI TILASTOIDU POISSAOLOKSI.
Opiskelu muualla	Oppilas on fyysisesti pois koulusta esim. sairaalakoulussa tai hänen opetus on järjestetty poikkeavasti (POL 18§). EI TILASTOIDU POISSAOLOKSI.
Myöhästyminen	Alle oppitunnin mittainen myöhästyminen kirjataan tuntimerkintänä (minuuttimäärä). EI TILASTOIDU POISSAOLOKSI.

Poissaolojen seuraaminen ja niistä ilmoittaminen (OPS, luku 5)

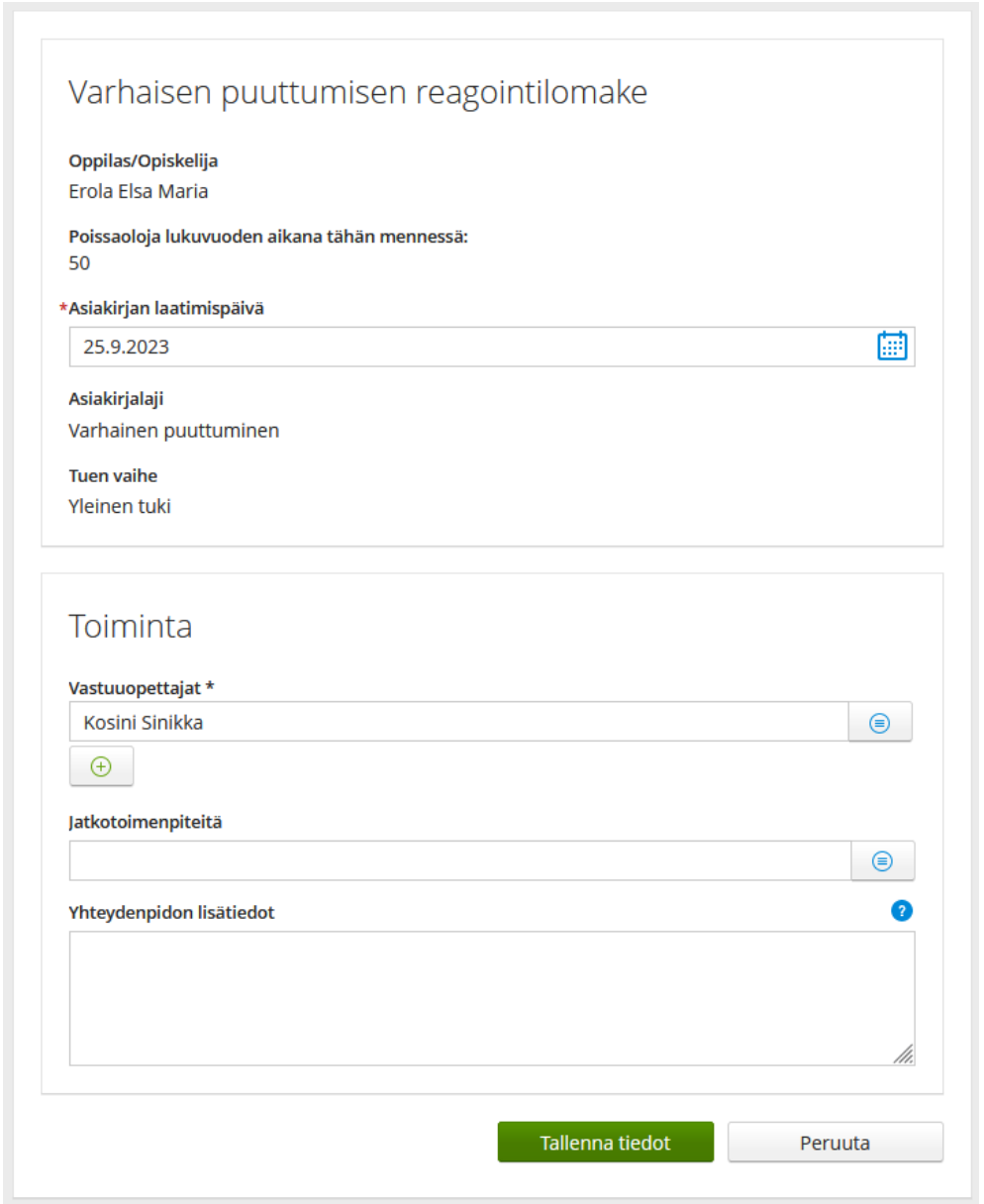
- Opetuksen järjestäjä seuraa poissaoloja suunnitelmallisesti hyödyntäen koulutason tietoja. Opetuksen järjestäjä päättää poissaoloihin puuttumisen toimintamallissaan kenen tehtävänä ja miten seurataan koulun tasolla oppilaiden poissaoloja suunnitelmallisesti koulu-, luokka- ja yksilötasolla.
- On tärkeää, että poissaoloihin reagoidaan varhain poissaolon syystä riippumatta. Poissaolosta ilmoitetaan huoltajalle tai muulle oppilaan lailliselle edustajalle mahdollisimman pian. Poissaolojen lisääntyessä tai pitkittyessä tulee olla viipymättä yhteydessä opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaisiin. Poissaolojen kohdennetusta seurannasta sovitaan yksilöllisesti.
- *Miten poissaoloja seurataan suunnitelmallisesti niin, että niistä kerätty tieto on käytettävissä poissaolojen ehkäisemiseen ja varhaiseen puuttumiseen lukuvuoden aikana?*

Päijät-Hämeen sivistyspalveluiden seudullinen kehittäminen

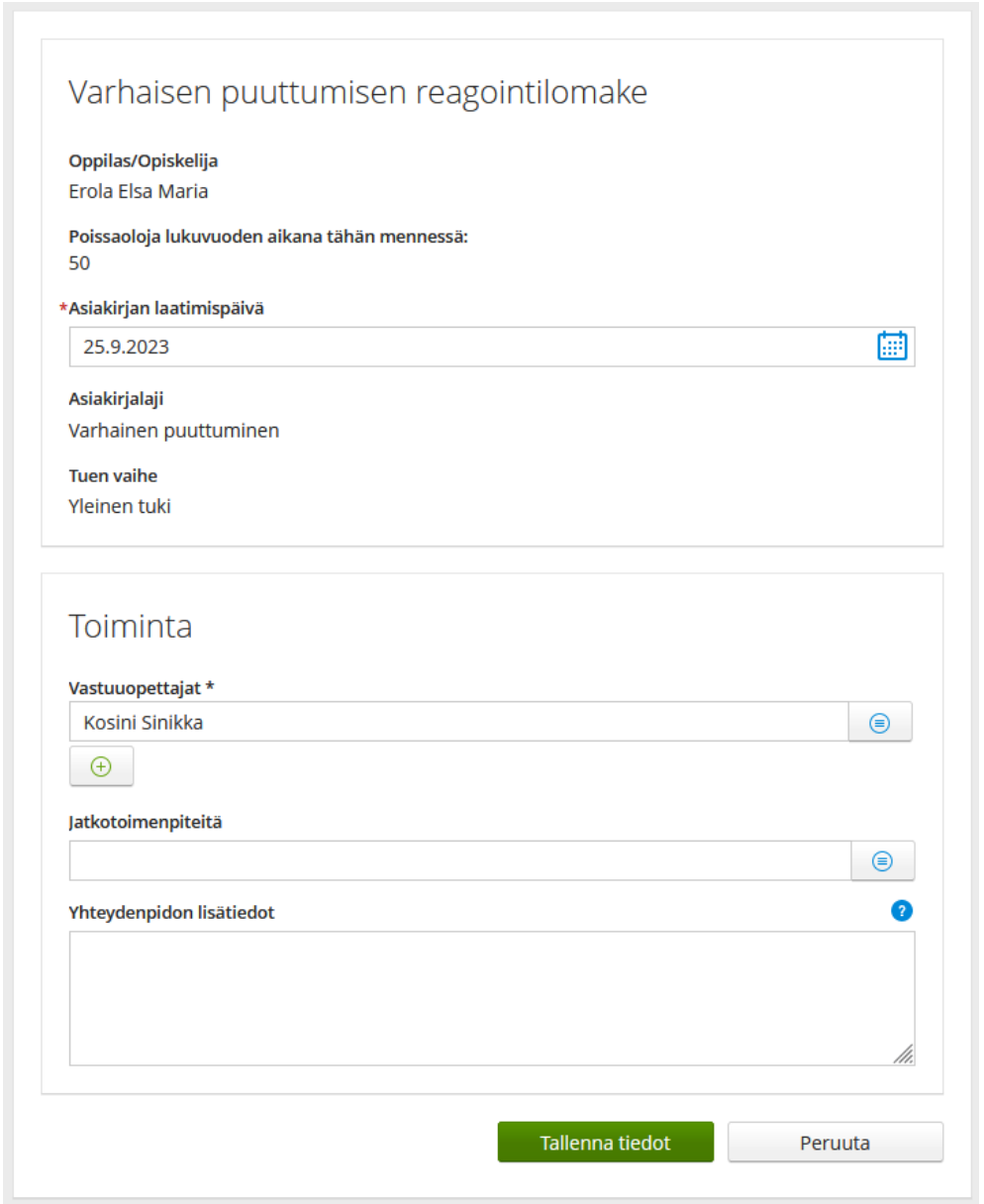
Varhaisen puuttumisen reagointilomake opettajille

- Luokanopettaja tai –valvoja täyttää varhaisen puuttumisen reagointilomakkeen, kun on oltu yhteydessä oppilaan huoltajiin poissaolojen vuoksi.
- Lomakkeeseen kirjataan lyhyesti, paljonko poissaoloja on ollut yhteydenottohetkellä ja mahdolliset jatkotoimenpiteet. Toimenpiteet kuvataan lyhyesti esim. ohjattu opiskeluhuoltopalveluihin tai sovittu monialainen asiantuntijaryhmä.
- Lomake löytyy Wilmasta Tuki-välilehdeltä.

Varhaisen puuttumisen reagointilomake opettajille

- Luokanopettaja tai –valvoja täyttää varhaisen puuttumisen reagointilomakkeen, kun on oltu yhteydessä oppilaan huoltajiin poissaolojen vuoksi.
- Lomakkeeseen kirjataan lyhyesti, paljonko poissaoloja on ollut yhteydenottohetkellä ja mahdolliset jatkotoimenpiteet. Toimenpiteet kuvataan lyhyesti esim. ohjattu opiskeluhuoltopalveluihin tai sovittu monialainen asiantuntijaryhmä.
- Lomake löytyy Wilmasta Tuki-välilehdeltä.

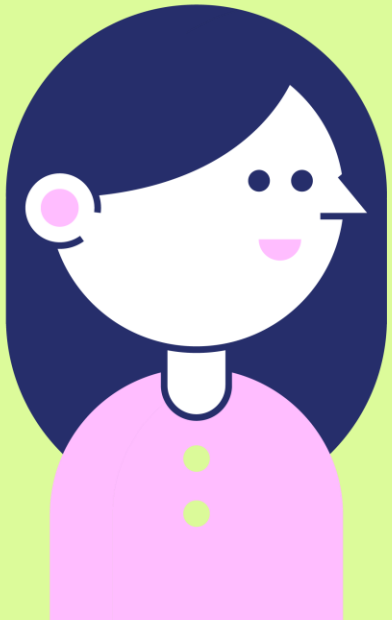

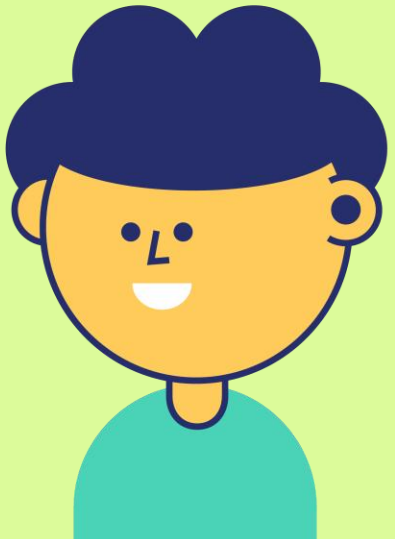
Miksi poissaolotietoa kerätään?

- Poissaolojen systemaattinen seuranta vähentää poissaoloja niin yksilö- kuin yhteisötasolla.
- Koulupoissaolot on perusteltu lasten ja nuorten hyvinvoinnin indikaattori. Poissaolot ovat yhteydessä moniin hyvinvointia ja syrjäytymistä aiheuttaviin tekijöihin esimerkiksi mielenterveyden haasteisiin, heikentyneisiin oppimistuloksiin, ongelmalliseen päihteidenkäyttöön sekä aikuisuuden koulutus- ja työllistymisongelmiin.
- Poissaolojen seuranta ja poissaolotiedon hyödyntäminen ohjaa kohdentamaan oppimisen tuen ja opiskeluhuollon resursseja riittävän varhaisiin kohtiin → vaikuttavuus, ennaltaehkäisevä työ, kustannukset
- Yhdyspintatyön (si-so-te) suunnitelmallisuuden ja resurssien kohdentamisen tukena.
- Päätöksen teon tukena, yhtenä hyvinvointia mittaavana indikaattorina.

Päijät-Hämeen
sivistyspalveluiden
seudullinen kehittäminen

Materiaaleja

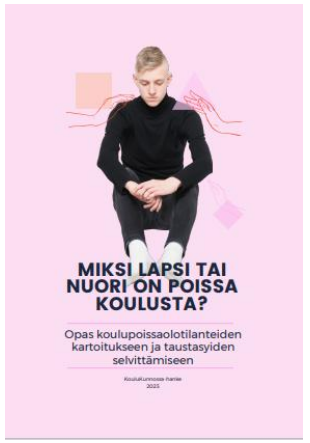

Materiaalia työn tueksi

[Yhteisellä koulutiellä : Käsikirja perusopetuksen oppilaiden läsnäolon tukemiseen ja poissaolojen vähentämiseen (valtioneuvosto.fi)]

https://www.koulukunnossa.fi/wp-content/uploads/2023/08/Koulukunnossa_opettajan_miniopas.pdf

[Kiva, kun tulit! Pieni opas koululäsnäolon tueksi ja poissaolojen vähentämiseksi (valteri.fi)]

Tuomo Virtanen & Jenni Pelkonen

Poissa porukasta
Vahvista kouluun kiinnittymistä ja puutu poissaoloihin

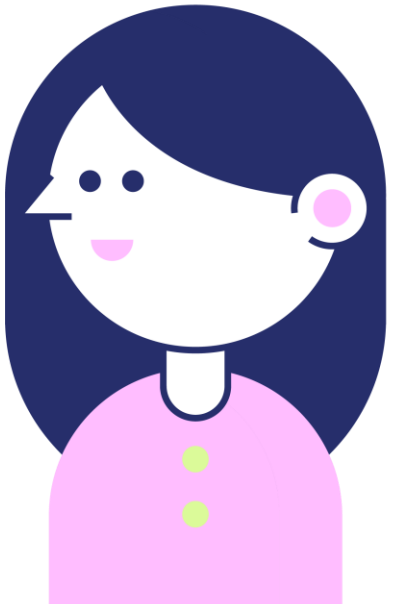
Tukimateriaalia

Sitouttava kouluyhteisötyö –Pedanet: löytyy seudullinen malli ja tukimateriaalit: Perusopetuksen sitouttava kouluyhteisötyö (peda.net)

OPH:n sivusto Kouluun kiinnittyminen ja poissaoloihin puuttuminen: https://www.oph.fi/fi/kouluun-kiinnittyminen-ja-poissaoloihin-puuttuminen

Koulukunnossa: https://www.koulukunnossa.fi/

Päijät-Hämeen sivistyspalveluiden seudullinen kehittäminen

Mieli ry:n materiaalit peruskouluun hyvinvointityön tueksi

Sekä ala- että yläkoulun materiaaleissa on valmiita tuntikokonaisuuksia mielenterveystaitojen oppimiseen.

Lisäksi Mieli ry:n sivuilta löytyy sähköistä materiaalia mielenterveystaitojen oppimiseen: [Hyvän mielen taitomerkki® peruskouluun - MIELI ry]

Jokainen koulupäivä on tärkeä!

